

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	---	---

Tartalom. Leánygimnázium. Eötvös K. L. — Esztergom és Laczfalu. Gergely Károly. — Közügyeink. A bihari ev. ref. egyházmegye közgyűlése. Körözsvölgyi. — Egyházmegyei közgyűlés. V. Krüzselyi B. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

Leánygimnázium.

— Protestáns szempont. —

I.

Egy sereg budapesti tanár nagy igényű kezdeményezéssel fontos társadalmi kérdésnek megoldáshoz segítésére vállalkozott. Leánygimnáziumot nyitnak a fő- és székvárosban. A napi és szaksajtó élénken foglalkozik e váratlan merész kísérletezés hírével. Dicséret és gáncs egyaránt emelkedik minden oldalról; de ha jól megfigyeljük, a protestáns sajtó inkább beteg idealizmus szánalmas torzszülöttjének, mint egészséges társadalmi fejlődés életrevaló reformkísérletének ítéli a nőnevelés ez új intézetét. Vegyük protestáns álláspontból szemügyre a kérdést, vajjon üdvözölt vagy üldözött legyen-e a közérdekeltséget ébresztő kezdeményezés.

Nőnevelésünk sokáig parlag mezeje élénk művelésre talál újabb időkben, mióta a felsőbb leányiskolák szervezete megadta társadalmunk közép és felső osztályainak a legalkalmasb rendszert leányaik nevelő oktatásához. Bizonyára nem is a felsőbb leányiskolák helyett, hanem csak ezek mellett fejlesztését célozzák a leánygimnáziumnak az alapítók; bizonyára igazságtalan tehát az elítélés, mely az új intézetet a felsőbb leányiskolák érdekében sujtotta.

Hogy a nő hivatása a családi körben határozódik, ez megdönthetetlen, de, úgy hiszem, soha meg sem támadott szabálya földi rendeltetésünk örök törvényeinek, melyek a férfi és nő munkakörét az első emberpárnak édenéből száműzetése óta változatlanul megszabták. De minden sza-

bálynak örök törvénye az is, hogy kivételek által erősítessék meg. A nők egyharmada hajadon, vagy özvegy; ezeknek jó felerésze az életfentartás gondját saját testi-lelki erejével, munkaképességével viseli. Az életfentartó tisztas foglalkozások legtisztasbjai éppen a szellemi munka mezején kínálkoznak: miért lenne e munkaterről száműzve a családi körön kívül munkálkodásra utalt nő? száműzve az előítéletes társadalom által, mikor a tehetségekkel bőven megáldó Gondviselés a szellemi munkaképességnek époly mértékét juttatá a nő munkarészeül, mint a férfinak.

És ha nem az életfentartó kenyérkereset térfoglalását keressük a humán irányú leánygimnáziumi oktatásban: maga a humán oktatási irány idegen-e a női természettől? A nyelvészetre fogékonyság, az örökszép classicismusa iránt előszeretettel, a latin és főleg a görög irodalom remekműveinek forrásából gyönyörmerítés nem éppen a nő lelki adománya-e? Hiszen még előttünk is ösmeretesek — pedig éppen a házias erények, családias munkásság aranykorából — azok a magyar nők, kik egész lélekkel élvezték a classicusokat, olvasták, sőt beszéltek örökszép nyelvöket. Éppen a görög nyelv és irodalom tanulása s ezzel a humán művelődés ad leginkább létjogot a nőnevelés új irányzatának, és éppen napjainkban, midőn a görög nyelv és szellem el-sajátítása másodrendű törekvésévé lett gimnáziumi ifjainknak.

Világért sem vitatom, hogy ne lehetne az „örök emberit“ nemzeti irodalmunk s a modern nyelvek tanulmányozásával szintén lelki kincsünké tenni, sőt helyeslem, hogy a nyelv génuszát éppen az anyanyelv törvényeiből ismertetjük növendékeinkkel meg. Ám a görög nyelv és irodalom elsőségét minden idegenek fölött éppen az biztosítja, hogy szó- és mondattani dús változatosság, széphanzati idomulás és az új fogalmak végtelenségével nyomon haladó, mindent kifejezni tudó képzés mellett a görög classicus irodalom kincsesházába kulcsadással föltárja előt-

tünk az „örök emberi“ oly élvezetes és oly tanulságos szellemvilágát.

Eötvös K. L.

Esztergom és Laczfalu.

A hazafiasnak nevezett katolikus klérus részéről kétféle fenyegetés hangzott legközelebb a magyar protestáns egyház ellen. — Az esztergomi érsek vallásunkhoz való ragaszkodásunkért, a laczfalusi pap magyar hazafiságunk nyilvánulásaiért vádol a nagy közönség előtt bennünket. — A hercegprimás az elkeresztelési vita alkalmából ezt kérdezi püspökeinktől: „mi lesz abból, ha a vallásihoz majdnem hasonló nemzetiségi békétlenség lábra kap?“ S mintha csak erre akarna feleletet adni Lukács László innét Laczfaluból, ekképen ír a hercegprimáshoz: „majd megmutatjuk mi a magyaroknak az utat Etelköz felé“.

Minket, szarmármegyei magyarokat mind a két ügy közelről érdekel. — Azok között élünk, kiket az ilyen beszédek és napi renden levő hírlapi közlemények könnyen ellenünk ingerelhetnek. A katolikus ember sok mindent elhisz, sőt tartozik is hinni a papnak. Ki tudja, nem lesz-e hatása a néptömegre vagy egyik, vagy másik pap beszédének? Ezt az aggodalmát fejezte ki a nagybányai református egyházmegye f. hó aug. 2-ikán Szinér-Váralján tartott közgyűlésén. Az aggodalom főként az által nyer fontosságot, hogy ránk nézve mind a két fenyegetés egyaránt veszedelmes, mert akár keresztyén testvéreinkkel, akár oláh vagy más nemzetiségű honfitársainkkal veszítenek össze bennünket: ártatlanul kevernek bajba. Ezt akarom röviden kimutatni.

A napilapok nagy többsége az úgynevezett elkeresztelési vitánál, úgy látszik, a hercegprimásnak hódol, holott az ő terve, meg a Lukácsé, legalább itt Szatmármegyében ugyanazon egy eredményre vezetne. A különbség csak az, hogy egyik terv szerint lassanként, a másik szerint egyszerre kellene a magyarságnak vagy oláhvá lenni, vagy pusztulni. — Egyik processus chemiai, a másik erömütáni volna, de az mindegy.

Szatmár vármegye lakossága vallásfelekezetek szerint így oszlik meg: 53,506 római, 138,505 gör., 3 örmény-katolikus, 1932 gör.-kel., 2028 ág. ev., 104,907 ev. ref., 35 unitárius, 3 egyébféle ker., 22,849 izraelita, összesen 323,768. A görög-katolikusok és keletiek oláhok, a róm. katolikusok jó részben svábok; a magyarságot a reformátusság meg a róm. katolikusok egy része teszi. Az oláhságnak illetően elszaporodását a múlt századbéli vallási türelmetlenség idézte elő. A jó magyar községekből a református jobbágyokat kiűzték s oláhokat hoztak helyökre, mert azok az 1697-ben elfogadott unió alapján a pápa hívei valának. Ezek közé aztán az üldözés elől menekülni vágyó magyarok nagy része beolvadt. E beolvadást az 1791-iki 26. törvényeziknek egy kis paragraphusa siettetete. Mert a görög-katolikus oláh apának minden gyermeke oláhvá lett; a magyar anyák kénytelenek lettek oláh gyermekeket szülni s nevelni, sőt a reverszálisok által a magyar apákat is rá kényszerítették, hogy hazudtolja meg a költő szavát, mely szerint „csak sast nemzenek a sasok“. A hercegprimás, történetíró létére, képes úgy tüntetni fel a dolgot, mintha ez a vallásüldözés, meg a reverszálisos korszak nem lett volna. De az a bökkenő, hogy azok a régi poros okmányok ellene tanus-

kodnak. Ezer meg ezer esetet lehet felhozni bizonyítékul. Pl. az én kezem alatt levő egyik anyakönyv 65. lapján a többek közt 1755-ből egy Nagylaki István neve után ez van beírva: „Ez a Nagylaki részegen a Boldogságos szűz ellen szólott; halállal fenyegettetvén, háznépeztül Pávistákhöz ment“. Az oláhosodás folyamata felől pedig kívánatra egy egész csomó régi okmánnyal szolgálhatok.

Most már a visszamagyarosítás nehezen megy. Nehezen, főleg a vallási elfogultság miatt. — Megpróbálta nem régen Schlauch is szatmári püspök korában a Széchenyi-Társulattal, de nem sikerült. Pént osztogattunk az oláh tanítóknak, a miért magyarul tanítottak, s mi lett belőle? Oláh mozgalom. Kisdédóvókat állítottunk, s mire vezetett? Arra, hogy az oláh polgártársakat ellenünk ingerlik miatta. A törvényhozás bölcsesége 1868-ban kitalálta a helyes utat, mely lassanként biztos célhoz vezetett volna a vegyes házassági törvény által, de nem tetszik a katolikus testvéreknek, mert így a magyarsággal együtt a protestántizmus is erősbülne. A hercegprimás azt követeli, töröltessék el vagy módosíttassék a 12. §. Mit jelent ez pl. Szatmármegyére vonatkozólag? Határozottan azt, hogy az oláh atyafiak közt élő magyarok a nagyszámú vegyes házasságok folytán veszítsék el nemzetiségüket végképen; azaz ne legyen joga a magyar anyának magyar leányt hozni világra, s legyen joga az oláh leányba szerelmes magyar ifjúnak ezt mondani: szép kedvesem, a te bogár szemedért od'adom én a fiaimat oláhoknak, egy-két magyarral több vagy kevesebb, nem tesz semmit. Nos, hogy tetszik ez a javaslat? A ki ilyet akar, ne dicsekedjék hazafisággal, hanem mondja ki nyíltan, mi a szándéka? Régi ellenségeink legalább bevallották. Kolonics érsek ezt mondotta: „Faciám Hungariam mendicam, catholicam et denique servam“. Miben különbözik ettől a tudós hercegprimás beszéde? Csak abban, hogy a béke színe alatt kissé tetszetős szavakkal elburkoltan van kifejezve ugyanaz a szándék.

Egyébiránt vannak, a kik nyíltan is beszélnek. Pl. az a „Magyar Néplap“ című heti közlöny, melyet Lepsényi Miklós 16 sűrűn nyomtatott oldalnyi tartalommal egész évre 1 frt 20 krért árul, világosan írja, hogy nekik kötelességök mindenkit katolikussá tenni, mert Jézus azért küldte őket, hogy üdvözítsék a világot. Érdekes vezérczikke így kezdődik: „Mióta Tisza Kálmán — persze még megboldogult miniszterelnök korában — a felső házat „reformálta“, azóta a főurak és főpapok ékes gyülekezetében helyet kaptak a protestánsok fakó szuperintendensei is, kik eddigi titulusukkal meg nem elégedve, vagy az általuk sokat hánytorgatott evangéliumi egyszerűség nevetséges arczulesapására, gunyjára és az egyéni hiuság dicsőségére azt szégyenelve, elhitették magukkal, hogy hat esztendő óta ők is elvették a Szentlelket s most már püspökök“. — Aztán czáfolgatni igyekszik Pap Gábor beszédét ilyenképen: „Igaza van Pap szuperintendens úrnak abban, hogy az emberek bölsebbek akartak lenni Istennél. Mert ha ez nem történik, Luthet és Kálvin nem lovagolják bele magukat abba a hóbortos gondolatba, mely az örület és lelki első-tétedés kétségbevonhatatlan jele, hogy az Isten igaz és változhatatlan egyházán javítsanak, változtassanak, s nem hozzák létre a Luther és Kálvin-féle eretnekséget. Nincs azonban igaza abban, hogy Isten a különböző felekezeteket eltűrvén, nekünk is szépen el kellene tűrnünk azok burjánzását, mert ebből az következnék, hogy a ki mérget iszik, annak ne adjunk ellenmérget“ stb.

Tehát türelemre mi protestánsok ne számítsunk. — Valásunkat ország-világ előtt eretnek ségnek bélyegzik; hazafias érdemeinket egy bíboros főpap mosolygó arczáért feledik; kiállott szenvedéseinket eltagadják; szegénységünkben maró gúnyt űznek; igazainkat „holmi öblös gégejú, százszor meczáfolt protestáns szólamoknak“ nevezik, s a Jézus Krisztus tiszta adományát, melylyel táplálkozunk, „ellenméreggel“ akarják bennünk elfojtani.

S ha így beszélnek a magyar néphez, kik legalább a honszeretben egyetérthettek velünk eddig: hogyan szólhatnak az olárhoz, ráczhoz és szerbhez, kikben a fajgyűlöletet is fölkelthetik? Az a temérdek kincs és politikai befolyás, melylyel a klérus rendelkezik, a napfénynél világosabb igazságokat is elfedheti a szemek elől. Az a keresztyén vallás szellemével ellentétben álló szeretetlenség, melyet a jézsuiták, meg az apácák, meg az ultramontán szellemű egyletek és népies iratok egy idő óta terjesztenek, elvégre is előidézheti a békétlenséget, miről a bíboros hercegprimás, mintegy augur a főrendi háznak jövőjét mondott. — És a főrendek nagy része örült rajta. Mintha csak a Virgilius rajzolta alvilági jóslat ismétlődne: „Tu, regere imperio populos, Romane, memento“. (Aen. VI. 852.).

Ilyenek után csudálkozunk-e a román agitációkon? Az oláhok nagy része Róma híve. A laczfalusi templom az esztergomi bazilikának csaknem hasonmása. Bejáratát egyfelől a pápa, másfelől az uniót létrehozó Theophilus szobra díszíti. — Homlokzatára ez van írva: „Votum pro unitate omnium romanorum“. A római és görög katolikus vallás annyira egy, hogy a névtárban nincsenek is külön kimutatva a gör. katolikusok, hanem együtt számlálnak 10.063,754 lelket. Egyik vallásról a másikra térni, vagy a vegyes házasságból való gyermekeket az országos törvény intézkedése szerint nevelni, a főpapok kölesönös megegyezése miatt nem lehet. E szerint ha az oláh netalán magyarrá kíváncznék lenni, kénytelen a protestáns vallásra lépni át, úgyde akkor az örök kárhozattal fenyegetik; a magyar anya, ha római katolikus létére olárhoz megy férjhez, nem nevelhet magyar gyermeket. Ime, a feltűnő oláh szaporodásnak egyik titka.

Az a remény, hogy a magyar nyelv terjedése, meg a művelődés hatása magával hozza a magyarosodást, az itteni oláhságra vonatkozólag hiú ábránd. Mert egy az, hogy a nemzeti érzületet megváltoztatni nem olyan könnyű, más az, hogy isteniszteletök az anyanyelvhez köti őket. Hiszen a sokat emlegetett dáko-román híreről ismert Lukács nagyon jól beszél magyar nyelven, műveltsége is van kitűnő, hanem azért nem lesz magyarrá soha, a mit nem is veszünk tőle rossz néven. Hanem annyit megvárhatnánk talán mind ő tőle, mind a többi keresztyén vallású papoktól, hogy ne űzzenek gúnyt szegénységünkben, míg ők a magyar állam kegyéből duskálnak. Az államtól szintén megérdemelnők, hogy lássa be, miszerint mi vagyunk azok, a kik mind nemzetiségünkben, mind vallásunknál fogva számot tarthatnánk arra, hogy ne engedjen bennünket a római pápa kedvéért elnyomtatni.

Gergely Károly.

Közügyeink.

A bihari ev. ref. egyházmegye közgyűlése.

A bihari ev. ref. egyházmegye f. hó 3-án tartá közgyűlést N.-Váradon a városháza tanácstermében Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök, mint egyházmegyei gondnok elnöklete alatt.

Egyházi elnök-esperes buzgó imádsága után a gyűlés megnyitása előtt az egyházmegye nevében meleg szavakkal üdvözlé elnöktársát, mélt. Ritoók Zsigmondot, kir. táblai elnökké lett kineveztetése alkalmával. Majd Szemes László egyházmegyei tanácsbíró rövid, de lelkes szavakkal azt indítványozza, hogy világi elnökünk ezen újabb kitüntetése feletti örömnünknek jegyzőkönyvileg is adjunk kifejezést, mit a gyűlés viharos éljenzések közt helyeselt. Ezután az üdvözölt világi elnök állott fel, s a nála szokásos rövid, de valódi szeretetet s ragaszkodást sugárzó szavakban fejezte ki köszönetét az üdvözlétért. Mire még lelkesültebb éljenzés következett, mi jellemzi azon őszinte tiszteletet s szeretetteljes ragaszkodást, mit az ünnepelt gondnok közel 20 év óta tartó, egyházi téren való működése által, az egyházmegye minden tagjában keltett.

Ezután esperes a gyűlést megnyitván, felolvastatott a terjedelmes esperesi jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról. A nagy gonddal készült esperesi jelentésből kiemeljük a következőket:

Az egyházakban általában béke honol, — kivéve Csatárt és P.-Ujlakot, — hol egyenetlenség és békétlenség dúl, előbbi helyen a lelkész és tanítók, utóbbi helyen a lelkész és a hívek közt. Mindkét ügy a mai gyűlésen tárgyalatni fog. Eltekintve ettől, a többi egyházak a békés előhaladás útján mind szellemi, mind anyagi téren elég szép előmenetelt mutatnak. A lelkek száma az egyházmegyében: 48,883, szaporodás a mult évihez képest 656. Tankötelesek száma 6—12-ig 5720, 12—15 évig 1856. Iskolába jár a tankötelesek 72 százaléka.

A gondnoki számadások szerint az összes egyházakban az évi bevétel volt 67,891 frt 73 kr, kiadás 56,218 frt 10 kr, maradvány 11,684 frt 24 kr.

Tőkepenze az összes egyházaknak 34,157 frt 9 kr. Adósága az összes egyházaknak 87,817 frt 93 kr. Kegyes adományok és hagyományok összege ez évben 397 frt 18 kr. A mintaszerű esperesi jelentés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni rendeltetett.

Az esperesi jelentés felolvasása után esperes indítványozza, hogy mivel az egyházmegyei tisztviselők hivataloskodási idejük, a törvényben megállapított 10 év, a jelen évvel letelik, — az egyházmegyei tisztségek új választás alá bocsátassanak. Ehhez képest úgy maga, mint tisztársai hivatalukról lemondanak. Az egyházmegyei közgyűlés a lemondásokat elfogadja, s esperest megbízza, hogy a jövő tavaszi egyházm. gyűlés idejéig az új választásokat eszközölje, önként értetvén, hogy a régi tiszti kar működése a fent jelzett időig tartani fog.

Ezután — mint a gyűlés tulajdonképeni első tárgya — tárgyalatott a 6-ik egyházkerület felállítására nézve szétküldött felhívás. Mivel ezen indítvány úgy az egyházi lapok, mint egyháztársadalmi téren már pro et contra untig megvitattatott, kevés hozzászólás után kimondotta egyházmegyénk, hogy a jelzett indítványhoz nem járul.

Ezt követte az egyházmegyei tanügyi bizottság jelentésének felolvasása, mely a megyebeli iskoláknál lényeges haladást jelez. Heves vita támadt ezen jelentéssel kapcsolatban beterveztett azon indítvány felett, hogy a tanügyi bizottság jelentéseit, az egyházlátogató küldöttségek jelentéseire tekintet nélkül, önállólag tehesse, továbbá, hogy az iskolalátogató küldöttségeknek napidíj adassék. Az egyházmegyei közgyűlés kimondotta, hogy a tanügyi bizottság jelentései önállólag, az esperesi tanügyi jelentéstől függetlenül tételesen addig is, míg a tanügyi bizottság eljárása és hatásköre s az egyházlátogató küldöttségekhez való viszonya, egy kiküldött bizottság által megállapíthatók. Majd felvetett a prot. felsőbb nőnevelő intézet felállítására ügyben kiküldött vegyes bizottság jelentése, mely részletesen előadja, hogy minő feltételek és módok mellett lenne lehető egyházmegyénk központján — N.-Váradon — egy felsőbb nőnevelde s azzal kapcsolatban internátus felállítása? Természetesen a mi csekély anyagi erőnk mellett ezen hasznos intézet — csakis a szomszéd egyházmegyék (a szalontai és érmelléki) — s még ezek mellett is nem csekély társadalmi támogatás mellett lenne felállítható. S maga a bizottság is — ez ügyben — minél szélesebb körű mozgalom megindítását ajánlja. Ehhez képest az egyházmegyei közgyűlés ezen fontos ügy tovább vitelére egy körülbelül 50 tagból, egyházi és világi egyénekből álló bizottságot nevezett ki. Annyi azonban már az eddigiekből is látható, hogy egyházmegyénk ezen nagyfontosságú ügyét ha kezébe vette, — nem fogja eredménytelenül letenni, hanem hamarabb vagy később, — a felsőbb ev. ref. nőnevelőt N.-Váradon fel fogja állítani.

Kellemes hatást keltett — ez ügy tárgyalása közben — Csák Máté n.-váradai lelkész s bizottsági pénztárnok azon jelentése, hogy a szóban forgó nemes célra a legelső pénzbeli adományt mélt. Ritoók Zs. kir. táblai elnök — zsinati napdijában mintegy 75 frtot — kezeihez szolgáltatta. Természetes, hogy örömmel s köszönettel vétetett tudomásul. Vajha e szép és nemes példa megyebeli ev. ref. vallású előbbkelőink által utánoztatnák! Hiszen különben is a vidéki előbbkelő ev. ref. családok azok, a kiknek a jelzett ev. ref. jellegű nőnevelő intézet mielőbbi felállítása érdekükben állana!

Ezután felolvasatott az állandó szavazatbontó bizottság jelentése az egyházmegyei világi jegyzőre megejtett szavazás eredményéről, melyszerint a szavazatok általános többségével Dr. Miskolczy Ferencz ésedi főszolgabíró választott egyházmegyei jegyzőül. A jelenlevő főszolgabíró úr a gyűlés éljenzése közben az esküt le is tette.

A gyűlés ezután több apróbb és lényegtelenebb tárgyakat intézett el az alább következő sorrendben:

A zsinati költségek beszédésére az egyes egyházak útasítottak. Az elmozdított k.-n.-révi lelkész helyére pályázat nyittatik s a lelkészválasztás módja — tekintettel missió-állomás jellegére — megállapíttatik.

Esperesnek a n.-tótfalui leányegyház vezetésére vonatkozó javaslata elfogadtatott.

A pelbárhidai egyháznak ócska iskolaházát, illetve telkét eladni nem szabad.

A mező-telki lelkész részére a tagosításkor kihasított — de később a közösbbe olvasztott — legelő, mérnökileg kijelölteni rendeltetett. A p.-újlaki hívek és behívatalnokok, valamint az örvéni egyház és tanító közt létre jött borválság megerősített. — Az örvéni torony-építési számadás jóvá

hagyatott. Hevesi Gábor és társa fugyii lakosoknak egyháztól vett ingatlanok áttelekkönyvezése megengedtetett. — Majd olvastattott Karácsony Imre k.-n.-révi ideiglenes missiói lelkész félévi jelentése. Tudomásul vették s a bejelentett vallásszérelmi esetet (elkeresztelés) felsőbb helyre jelentik be.

Jákó-Hodos lelkészlak-építés iránt beadott költségvetése jóvá hagyatik, valamint az ártándi egyház azon kérelme, hogy takarékmagtárából búzát adhasson el.

Vári Jánosné k.-n.-révi elmozdított lelkész gyámdíja folyóvá tétele végett kérelmez: kérése teljesítetik. Ellenben a váncsodi lelkész azon kérelme, hogy a m.-peterdi főkegyház gondozásáért részére az államsegélyből segély adassék — az államsegély-osztó bizottsághoz útasíttatik. Kálmán Béla eltávozott időközi lelkésznek, a gyámoldai tartozása nem engedtetik el. Karácsony Imre missiói ideiglenes lelkész kérelmének sorsa, hogy mint k.-n.-révi helyettes lelkész az elengedett párbérekért kárpótoltassék, egy küldöttség jelentésétől tétetik függővé. Végül a temesvári egyház részére az egyházmegye segélyt szavaz meg s az egyházak figyelmébe ajánlja.

Segélyezésre ajánltatnak az országos közalapból: K.-N.-Rév, Darvas egyházak, Hegedűs Ferencz kisjenői lelkész.

Rendkívüli államsegélyre: Bokros Benedek száldobágyi, Hegedűs Ferencz kisjenői, Józsa Gábor posalakai lelkészek.

Ref. segélyegyleti segélyre: B.-Sz.-Márton 100 frt, Darvas 100 frt, Fugyi 100 frt.

Végül bírósági ügyek tárgyalattak.

Tárgyalás alá vétetett Bedő Károly csatári lelkész panasza az ottani tanítók Lengyel Károly és Fazekas Lajos ellen, kik őt a szószékben mondott beszédjéért a polgári törvényszék előtt lázítás címén bevádolták, de a vád be nem igazoltatván, rágalmozás miatt elítéltettek. Előadó Hegyessi Márton egyházmegyei tanácsbíró. Előadó az ügyet részletesen ösmertetvén, a panaszos és vádlottak meghallgatása után a törvényszék félrevonult s a következő ítéletet hozta: Lengyel Károly és Fazekas Lajos tanítók a panasz-kérvény 3-ik pontjában vétkeseknek találtattak s azon helyről való elmozdítatásra ítéltettek; e nevezettek az ítélet ellen felebbezték.

Ezután folytatólag tárgyalattott a p.-újlaki lelkész Szokolay József ellen Győri Sándor és társai által benyújtott panasz-kérvény. Előadó Miskolczy Árpád tanácsbíró. Előadó az ügyet részletesen ösmertetvén, a panaszosok meghallgatása után az egyházmegyei bíróság a következő ítéletet hozta: a vádnak legtöbb pontjai elévülvén, elesnek; azonban, mert panaszlott lelkész némely esetben hivatalához nem illő szenvedélyes magaviseletet tanúsított, — mit maga is beösmert, — vétkesnek mondja ki, s kifogástalan hosszú szolgálatát és magas életkorát tekintve, ezúttal megintésre ítéli s az eljárási költségek viselésére. Vádlott nem lévén jelen, vele az ítélet írásban közöltetni rendeltetett.

Ezzel a gyűlés a késő esteli órákban véget ért.

Körözsölvögyi.

Egyházmegyei közgyűlés.

A máramaros-ugocsi ev. ref. egyházmegye f. hó 11-én M.-Szigeten tartotta közgyűlését. A jelzett napra nagy számmal gyűltek egybe egyházi, világi és tanítói képviselők. A gyűlés helye a díszes új templom volt, mely nagy öbleibe csil-

lagos mennyezete alá 9 órakor fogadta az egyházmegye hivatalos és nemhivatalos tagjait. A templomba lépéskor mindenkiket jólesőleg lepett meg az a nemes egyszerűség s mégis művészi szépség, mely a templom festésében előmlik.

A gyűlést istenitisztelet előzte meg, a mikor Szigethy Zoltán huszti lelkész emelkedett imádságban kérte Isten áldó kegyelmét az egész gyülekezetre, az egyházra és a hazára. — Istenitisztelet után kezdetét vette a közgyűlés.

Csernák István esperes buzgó imádsággal nyitotta meg a munkálkodást. Várady Gábor egyházmegyei gondnok történelmi visszaemlékezésekkel teljes és más tekintetben is nagyon érdekes beszédet intézett a hallgatósággal is nagyra szaporodott jelenlathoz. A remek beszéd rövid kivonatát ím' itt közlöm:

E. m. gondnok elnöktársa nevében is a legőszintébb örömmel üdvözölte az e. m. gyűlés szép számban megjelent tagjait, a kik egybegyűltek, tanácskozándók szent ügyeinkről, egyházunk, iskolánk állapotáról, azoknak megerősítéséről, felvirágoztatásáról.

Ez alkalommal, midőn a templomnak díszessé tétele óta az egyházmegyei gyűlés először jelent meg e szent falak között, e. m. gondnok kötelességet vél teljesíteni, midőn az egy hónap mulva ünnepélyesen felavatandó templom és régi elődje multjáról néhány szóval megemlékezik.

Sziget város régi voltáról, — úgy mond gondnok, — semmi sem tesz erősebb tanúbizonyságot, mint a régi templom, melynek főrésze, hajója a 11-ik század végével, legkésőbb a 12-ik század elején épült, a midőn a görög-római építészetre a német stíl kezdett befolyást gyakorolni, — míg az oltárhely és a főportále építése a 13-ik század közepén ment véghez. A vastag toronynak arányos, magas, szép ódon tetőzete, miután harangozás közben hajlongani kezdett, Mária Theresia rendeletére 1775-ben lebontatott, s csonka tetővel, legutóbb pedig 1857-ben bádofedélzettel láttatott el.

Az a templom előbb a görög, utóbb a római szertartásúaknak szolgált szent helyül, midőn 1524-ben, és így azon időben, midőn Sziget a nagy Lajostól 1352-ben nyert koronavárosi kiváltságot nyújtotta kedvezmények következtében már rendezett tanácscsal s kellően képzett intelligens osztályllyal bírt, tehát 1524-ben, Ramasi Mátyás szebeni reformátor s a már protestáns Perényi Gábor máramarosmegyei főispán idejében Surdaster szebeni pap, a ki Luther tanait hirdette, megjelent e városban s a helybeli plébánossal egyetértőleg megnyerték a város lakosainak nagy részét a reformácziónak s így a templom az áttérők birtokában maradt.

Azon időben hódolt meg a reformáczió előtt a máramarosi többi koronaváros: Hosszúmező, Técső, Visk és Huszt is.

Az a templom, mely Bethlen István erdélyi fejedelem, máramarosmegyei örökös főispán, a nagy Gábor fejedelem testvére költségén 1632-ben a toronnyal együtt kitataroztatott, kijavíttatott s a templom famennyezete újjal cseréltetett föl: 1717-ben tatár csordákat látott falai között.

A városi lakosság megrémülvén a tatár sereg közeledésére, minden drágaságát, kincsét a templomba hordta, a honnan az országból kivonuló tatárok elrabolták, magokkal vitték a kincseket, de csak a megye határáig vitték, a hol Borsánál a máramarosi magyarok és románok egyesített ereje megsemmisítvén a tatár sereget s megszabadítván a foglyokat, visszafoglalta az elrablott tárgyakat.

Ezt a templomot, ezt a nagybecsű történelmi emléket, ezt a nyolczszázados épületet semmisítette meg az 1859. auguszt. 10-iki tűzvész. Ez örökké gyászos emlékü, szomorú napnak épen tegnap volt 33-ik évfordulója. Az a tűzvész megsemmisítette a 13—14-ik századbéli freskókat is, a melyeknek egy része 1842-ben, más része pedig a tűzvész alkalmával fedeztetett fel; a mely freskók egy részét tudós igazgató tanárunk, Szilágyi István ismertette 1850. évben az Akadémiai Értesítőben.

És midőn a hívek és kegyes pártfogók áldozatkészsége következtében a templom nagy erőfeszítéssel fölépült volna, 1872-ben az is lángok martalékává lett, s míg az első tűzvész alkalmával a templom fedélzetén ütött ki a láng, akkor a második tűzvész a toronytetőn kezdette meg rombolásait, mindkét szerencsétlenség alkalmával a templomban és toronyban minden éghető rész elpusztult, a harangok is részint megolvadván, részint alázuhavnán.

Ime, e szent egyház, — így folytatja e. m. gondnok, — másodízben, s most sokkal fényesebben, ragyogóbban emelkedett ki phönixként hamvaiból, hogy hirdesse Isten dicsőségét, hirdesse ezen anyaszentegyház híveinek, a kegyes pártfogóknak áldozatkészségét, a régibb és mostani presbyterium kintartó, sikeres munkásságát, hirdesse Szikszay Zoltán helybeli lelkész és Szöllősy Antal főgondnok semmi fáradságot nem ismerő, minden akadályt legyőzni tudó protestáns munkás szeretetüket s erős akaratuknak fényes diadalát.

És itt az e. m. gyűlés egyhangú akaratát véli e. m. gondnok azzal a kívánsággal kifejezni, hogy ezen egész anyaszentegyházat, annak lelkipásztorát és főgondnokát, presbyteriumát, előljáróságát az isteni gondviselés családi boldogsággal s minden jóléttel áldja meg, hogy így minél nagyobb erőt fejthesse ki az egyház és Sziget város fölvirágoztatására, ezen városban a hitfelekezetek között élő legrégebb és legszebb egyetértésnek fentartására, a testvériségi kapcsok megszilárdítására, s ezzel itt, a haza végpontjára állított védbástyán, a haza jogainak megvédésére s a magyar államiság eszméjének minél inkább meggyökereztetésére.

Ezek után kérve gondnok a tagokat, hogy a tanácskozásonál szokott tárgyilagossággal, ismert bölcseséggel eljárni, igazságos, méltányos határozatok hozatalával közügyeinket előmozdítani törekedjenek: — az e. m. gyűlést elnöktársa nevében is megnyitottak nyilvánította.

Azután sorba jöttek a gyűlési tárgyak. A meg nem jelent tagok elmaradását igazoló iratok felolvastattak és tudomásul vétettek. Megválasztattak a lelkészjelölő bizottság tagjai (György Endre, Szentpáli István, Bikky Ferencz); felolvasatott az esperesi jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról; a belhivatalnoki állások időközi betöltéséről; a missionáriusok működéséről és a mátyfalvai iskola ügyéről, valamint az ottani tanító nyugdíjazásáról.

Az egyházlátogatási bizottság jegyzőkönyvéből tárgyalattak a következő ügyek: A mátyfalvai számadások s töképenzek. Küldöttség megy és a helyszínén fog utána nézni a rendellenességeknek. — A tiszta-újhelyi torony-alap 1371 frtot tesz. — A fertős-almási egyház erdőeladásból nyert pénzét, 3500 frtot, az egyházhíveknek váltólevelekre adta ki. Az egyházmegye a váltóval való gazdálkodást nem engedi meg. Kötlevelekkel kell kicserélni és az egész presbyteriumnak felelősséget vállalni az általa kiadott vagy kiadandó pénzért. — A bökényi egyház gondnokát (Kiss János), úgyszintén a gödényi

házi kurátort (Hánka Pált) az egyházi pénzek hűtlen kezelése miatt perbe fogják. A dabozei egyház hívei, lelkésze és tanítója közt egyenetlenségek merültek fel; ezek elintézésére a helyszínén küldöttség fog megjelenni. — A m.-szigeti egyház főgondnokának, Szöllősy Antalnak királyi tanácsossá történt kinevezetése felett az egyházmegye őszinte, lelkes örömét fejezte ki.

Tárgyaltak még kérvényeket és fegyelmi ügyeket is, melyek gyorsan és kedvezőleg intéztettek el. A tavaszi közgyűlés helyül N.-Szöllős tűzetett ki. Szikszay Zoltán szigeti lelkész meghívta az egyházmegyét a jövő hó 11-én tartandó templomavatási ünnepélyre. Végül az elnökség köszönetet mondott a szigeti egyháznak vendégszeretetéért. — A gyűlés után kedélyes ebédelés folyt az internátus helyiségeiben; itt is voltak elszállásolva a vidéki küldöttek vagy 30-an. Jól találták magokat a fiatalok esinos helyiségében az öregek is. Volt a ki kuglizott, a ki tornázott s a ki zuhanyozott. Az ebéd alatt lelkes díkeziókban nem volt hiány. Éltették az internátus létesítőit és vezetőit is a szíves ellátásért.

V. Krüzselyi B.

Különfélék.

Lelkészképességi vizsgák. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületben, az 1887-ik évben megállapított szabályzat szerint, folyó évi szept. 15—17. napjain, lelkészképességi vizsgák tartatnak Debreczenben. A vizsgára jelentkezők tartoznak dolgozataikat már szept. 10-én a püspöki hivatalhoz beadni, vagy beküldeni; az első vizsgát tevők otthon készített theologiai értekezéseiket, a második vizsgát tevők pedig egyházi beszédet Cselek. 20, 24 verse alapján kátémagyarázatot a IX. úrnapja 26-ik kérdéséről. A vizsgára személyesen jelentkezési idő szept. 14. délután 4 óra. A vizsgát tevők emlékeztetnek a szabályzat 16. és 23. §-aira, hogy azok értelmében járjanak el. Debreczen, 1892. aug. 19. A vizsgáló bizottság.

Körlevél a tiszántúli ev. ref. egyházkerület egyházközségeinek presbyteriumaihoz. Egyházkerületünk folyó év május havában tartott gyűlése 206. számú határozatában felhívta az esperesi, lelkészi és gondnoki kart, hogy a debreczeni főiskolában fennálló tápintézet gyámolítására, melyben szigorú anyagi helyzetben levő hitrokonainknak 300-nál több gyermeke nyer évi élelmezést, kegyes adományok gyűjtésével tüntessék ki szíves buzgóságukat, s kötelességemmé tette nekem, hogy e tárgyban én is intézzek a kebelbeli presbyteriumokhoz körlevelet. E határozat s a jelölt czél üdvös volta felől táplált meggyőződésem folytán bocsátom most ki a tisztelt presbyteriumokhoz ezen adakozásra felhívó körlevelet, melylyel eddig az aratás áldása betakarításának idejére vártam, mennyiben reméltem és most is édesen bízom, hogy az év termésével megáldott kezek képesebbek és készebbek lesznek az adakozásra. S midőn e felhívást hozzájuk intézem, a szűkölködők felségelésének általánosan kötelező, jóltevőt és jótéteményezett egyaránt boldogító parancsán kívül, három fontos okra kell még rámutatnom, a mely mindenik erősen unszol mind-

nyájunkat, hogy e tápintézet gyámolításában s adományainknak ezzel közlésében meg ne restüljünk. Első, e tápintézet segélyéért s e segélynek könnyebb feltételek mellett s lehetőleg ingyen élvezéseért folyamodó növendékeknek évről-évre növekedő száma, melyet egyházunk tagjainak Istentől hálával fogadandó szaporodása mellett, a megélhetés naponkénti nehezbedése oly szembeötlőleg feltűntet. Második, mire a fentjelzett egyházkerületi határozat is hivatkozik, „az élelmiszerek fenyegető drágulása“, melynek megváltoztatására semmi eszközzel, sőt kilátással sem bírunk. Harmadik, a mit pirulva bár, de ha segíteni akarunk, mulhatatlanul be kell magunk előtt vallanunk: „a kegyes adakozások csökkenése“; ez a visszafordult arány a szükség és jótétemény különbözete közt, mely nem többeknek és kevesebbért lehető táplálására, hanem a tápláltak csökkentésére és a felvételi díjak emelésére vezet. Érdemes és buzgó előljárók! A protestantismusnak, az evang. reformált egyháznak soha nem mellőzhető jelszava a tökéletesség, „a tökéletesség felé igyekezés“, s alapja „az élő munkás hit“. Ha mi előbbre nem megyünk, de megállapodunk: az előhaladó egyetemes társadalmi élet, már ez állapotunkban is felülmul, elnyom bennünket, ha pedig hitünkben a jó cselekedetek gyümölcseit többé felmutatni nem tudjuk, nem csak elnyomatik, de kihál, kivész a hatalmas eszközökkel versenyző felekezetek közt ez a kisebb, gyöngébb egyházfelekezet, melyet mi édes nemzetünk, hazánk fenmaradása zálogának, s örök üdvösségünk legegyszerűbb, legtisztább útának, eszközének tekintünk. Érdemes és buzgó előljárók! Én jól tudom, hogy önök és gyülekezeteik mind hazaszerető hű fiai nemzetünknek, kik e földön ennek örök tartósságot óhajtanak, s hű tagjai mindnyájan az ev. ref. egyháznak, melynek kebelében üdvöt, örök életet keresnek; s én „jól tudom“ az apostollal, „készségöket is tudom, hogy buzgó indulatjok már sokakat felvidított“ 2. Kor. 9. 2. Azért kérem most is mindnyájokat, hogy e tápintézetre, melynek szerény asztala mellől oly sok buzgó pásztor, böles vezérférfia, erős oszlopembere nőtt s emelkedett már ki egyházunknak és iskolánkunk, — gyűjtsenek késedelem nélkül szerű segélyt, gyűjtsenek segélyt ez év terméséből, az ipar műhelyeiből, termeiből, és gyűjtéseiket szolgáltassék minél előbb egyházm. elnökségeik útastása szerint illető helyére: mert „a ki jókor segít, kétszer segít“; s mondják meg hitrokonainknak, mondják meg minden tehetősb lakostársuknak, hogy „a ki bőven vet, bőven is arat“, „kiki a mint elgondolta szívében, úgy cselekedjék, nem szomorúságból vagy kényszerítésből, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten“ 2. Kor. 9. 6, 7. „Azoknak is, a kik gazdagok e világon, mondják meg, hogy — ez intézettel — jót tegyenek, hogy gazdagok legyenek jó cselekedetekben, hajlandók az adakozásra, hogy mintegy kincset szerezzenek magoknak, jövőre való jó fundamentomot, hogy elvegyék az örök életet“. 1. Tim. 6. 17, 18, 19. Ne, óh ne feledjék a Jézus szavát: „Valaki egy gyermek gondját felveszi az én nevemben, nekem veszi fel gondomat“. Mát. 18, 5. Az Isten kegyelme legyen mindnyájokkal! Debreczenben, 1892. augusztus 3-ik napján. Kiss Áron, püspök.

A n.-károlyi egyházmegye közgyűlése. Ezen egyházmegyénk f. hó 9-én Máté-Szalkán tartott közgyűléséről rendes tudósítónk részletes referátát küldött be hozzánk. Engedjen meg azonban tudósító jó barátunk, ha ama gyűlöletes eseményekben gazdag, igazán elszomorító gyűlésről szóló referátá-

ját csak igen vázlatosan közöljük. Mi gyűlöljük a skandalumokat általában s szégyeneljük azokat egyházi közéletünk zöld asztalainál, s ha tudósítónk arcát szégyenpir futotta el, — mint írja, — mikor sorait papírra vetette: mi meg restelünk lapunk útján közzétenni azon szégyenletes gyűlés lefolyását. Legyen elég a tudósításból annyit közölnünk, hogy a híressé vált nagy-károlyi káplán-tanítóság ügyében az esperes úr határozati javaslata fogadtatott el, melyszerint választassék majdan szét a tanítóság a káplánságtól s a tanítót majd válaszsza az egyház, a káplánt (ki egyúttal vallás-tanár leend) rendeli az egyházmegye. Sz. Gy. segédlelkésznek A. Gy. lelkész elleni ügye fegyelmi úton fog tárgyalatni. A hatodik egyházkerületre nézve kimondatott, hogy nem akarjuk erős egyházkerületünket gyengíteni a feldarabolással. A szatmári irodalmi kör alapszabályai kiosztattak a lelkészek között. Segély-kérvények elintéztettek stb. stb., végre Asztalos Kálmán és Török Lajos bekebelezettek, mint segédlelkészek. Itt megszűnt az egyházmegye: lemondott az egész tiszti kar. Legvégül pedig d. u. 5 órakor bírósági tárgyalás volt Dienes Balázs n.-dobosi lelkésznek tanítója elleni ügyében. A gyűlés egyéb mozzanataival — ismételjük — nem akarunk foglalkozni. Isten óvja szegény egyházunkat az ilyen gyűlésektől!

A hajdú-nánási ev. ref. gymnasium tanári állomására, a pályázati határidő e f. év augusztus 25-ik napjáig azon megjegyzés mellett hosszabbított meg, melynélfogva pályázhatnak nemcsak a latin nyelv és történelemre képesítést nyert egyének, hanem azok is, kiknek szaktantárgyuk a latin-magyar, esetleg latin-görög.

Szerk. posta. F. V. L. Gyűlési tudósításodat jövő számrám voltam kénytelen halasztani. — V. D. B.-Zerind; K. I. Rév; M. L. Magyarlad; Kálvinista Debreczen; R. M. T.-Földvár. Beccses cikkek, tudósításaik közelebb jönnek.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat-hirdetés.

A nagyenyedi ref. Bethlen-kollégium főgimnáziumánál az 1892—93. isk. év kezdetével egy helyettes tanári állomás töltendő be.

Évi javadalma 1000 (egyezer) forint.

Pályázhatnak a nyelvészeti szakasportok bármelyikére oklevéllel képesített tanárjelöltek. Elsőbbség illeti azokat, a kik tanári gyakorlatot is szereztek már.

Az okiratokkal kellően felszerelt folyamodások e hó 25-ig alulírt igazgatósághoz küldendőek be.

Nagyenyed, 1892. aug. hó 7.

A nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola gimnáziumának igazgatósága.

Pályázat.

A csökmői ev. ref. egyház 4-ik tanítói állomására pályázat hirdettetik.

Javadalmazás: 1. Kézpénz 60 frt. — 2. 18 métermázs és 80 klgr. kétszeres búza. — 3. 14 métermázs és 80 klgr. árpa. — 4. 1600 □ ölével számított 11 hold 323 □ öl szántó, és 2 hold 828 □ öl kaszáló föld. — 5. $\frac{1}{8}$ -ad állomány után járó legelő illetőség (ez idő szerint 7 drb nagy jószág). — 6. Lakás a nagy fitanítóval közös üdvaron, elég tágas házi kerttel.

Kötelessége: Az I. és II. elemi osztályú fi és leány gyermekek kétfelé osztott egyik szakaszának a kiszabott tanterv szerinti tanítása; továbbá a nagyobb fiúknak a tornaszatban és fatenyésztésben való oktatása.

Más osztályokba való áthelyezés jogát az egyház-tanács fentartja.

A megválasztott állomását köteles azonnal elfoglalni.

Pályázók kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi szept. hó 1. napjáig alólírotthoz küldjék be.

Csőkmő (Biharmegye), 1892. aug. 15.

Bögös Lajos,
ev. ng. reform. lelkész.

Pályázat káplánsággal összekötött nevelői állomásra.

Tisza-Lökhöz közel fekvő lakó helyére nevelőt keres három fia mellé egy előkelő állású úri ember.

A három fiú közül a legkisebb a harmadik elemi osztály, a középső az ötödik elemi osztály növendéke lesz, a legnagyobb pedig a harmadik gymnasiumi osztály tantárgyaira tanítandó.

A nevelő fizetése teljes úri ellátás mellett havi 20 forint, egész évre 240 forint, és végül, a vizsgák letétele után, bármely esetben is, 50 forint. E mellett az illető a tiszta-eszlári ev. ref. lelkész úr mellett káplánul is fog alkalmaztatni, s vasárnaponként kocsin fog bevitetni lelkészi szolgálata teljesítésére.

A ki ez állomást, nevelői gyakorlattal bíró végzett hittanhallgatóink, vagy segédlelkészeink közül elfogadni óhajtja, a legrövidebb idő alatt keresse föl levélben, vagy személyesen alulírottat.

Debreczen, 1892. aug. 17.

Csiky Lajos,
theol. akad. tanár.

Pályázat

a békési ev. ref. hat osztályú gymnasium üresedésbe jött egyik tanszékére.

Tantárgyak: mennyiségtan, mértani rajz és szépírás. Szabadkézi rajzot is tanítani képesek, különben egyenlő minősítettség mellett, előnyben részesülnek.

Évi fizetés 1000, azaz egezer frt o. é. évnegyedi előleges részletekben a gymn. pénztárból.

A megválasztott tanár vagy tanárjelölt két évi sikeres működés után állandósíttatik, utóbbi azonban csak azon esetre, ha időközileg tanári oklevelet szerez.

Az állandósított tanár a „Tiszántúli ev. ref. közpiskolai tanárok nyugdíj- és gyámintézeté“ nek köteles tagja.

Kellően felszerelt pályázatok f. évi augusztus 25-ig alulírotthoz küldendők.

Békés, 1892. augusztus 7.

Szegedi Károly

ev. ref. lelkész,

a gymn. igazgató tanács elnöke.

2—2

Pályázathirdetés

ének-, zene- és tornatanári állásra.

Az államilag segélyezett, de azért a felekezet autonóm egyházzhatósági kormányzata alatt álló csurgói ev. ref. főgymnasiumban az ének és zene tanítása, melynek évi javadalma 400 frt, hogy az alkalmazandó egyén állása annál tisztességesb legyen, a torna, illetve testgyakorlat tanításával, melylyel ugyanannyi fizetés jár, egyesíttetni szándékoztatván, felhívom az ez állásra pályázni kívánókat, hogy ez iránti kérvényeiket — korukat, képesítettségüket, erkölességüket, testi épségüket s a véderőhöz való viszonyukat mutató okmányaikkal felszerelten — hozzám *folyó hó 25-ig* küldjék be.

A testgyakorlat heti 16, az ének és zene rendszerint heti 12 órán át tanítandó, tekintettel azonban bizonyos ünnepélyes alkalmakra, melyek csak ritkán fordulnak elő, hogy az ifjúsági énekhez ezekhez kellőleg előkészítettessék, ez utóbbi óraszám időközönként szaporíttatni fog.

2—2

Kelt Csurgón, Somogy megyében, 1892. aug. hó 8.

Verbay István

ev. ref. lelkész, a gymn. igazg. tanács elnöke.

Pályázathirdetés tanári állásra.

Az államilag segélyezett, de azért a felekezet autonóm egyházzhatósági kormányzata alatt álló csurgói ev. ref. főgymnasiumban a német nyelv tanszéke, melyhez 1100 frt fizetés, 50 frt ötödéves pótlék — mely pótlék azonban 200 frton fölül nem emelkedik — s 200 frt lakbér van, mint évi javadalom kötve, megüresedésben lévén, hogy betöltése a tanév elejére megtörténhessék, felhívom az e tanszékre pályázni kívánókat, kik az államsegély iránt az intézet képvisellete részéről kötött szerződés szerint csak ev. ref. vallásúak lehetnek, hogy ez iránti kérvényüket a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumra, mely a belső somogyi ev. ref. egyházmegyének, mint az intézet fentartójának meghallgatása mellett, a tanszékét betölteni fogja, czímezve, rövid életrajzuk kíséretében, s korukat, állapotukat, végzett tanulmányaikat, képesítettségüket, erkölességüket, védkötelezettségi viszonyukat, testi épségüket, s ha már alkalmazva vannak, eddigi szolgálatuk minőségét mutató okmányaikkal felszerelten hozzám bezárólag *folyó hó 25-ig* küldjék be.

A nyertes pályázó a gymnasiumhoz tartozó tanári nyugdíjintézetnek is köteles és jogos tagja lesz, s összesen 21, — esetleg, ha a görögöt pótló tanfolyam behozatala következtében folyton szaporodó terhei a tanári karnak úgy kívánják, — 22 heti óra szám erejéig, a német nyelv mellett más tantárgyat is, melyre képesítettsége kiterjed, tartozik tanítani.

Kelt Csurgón, Somogy megyében, 1892. évi aug. hó 5-ikén.

Verbay István

ev. ref. lelkész,

a gymnasium igazg. tanácsának elnöke.

2—2

Magyarország legrégebb harangöntője

Kis-Gejőczben (Ung megye), posta Ungvár.

A nagytiszt. lelkész urak becses figyelmébe!

Szállítok harangokat bármily súlyban, utólagos — a harang kipróbálása utáni — fizetéssel, forgatható fa- vagy vaskoronával. Jót állok a legjobb hangképességért, tartósságért és a szállításnál történhető kárért is. A nem tetsző harangot visszaveszem.

Öntődém, több mint egy százados fennállása óta, közmegelegedésre már nagyon sok harangot szállított, s reményem, hogy becsületes, a kor igényeinek teljesen megfelelő munkámmal a nagytiszt. lelkész urak és a t. közönség bizalmát jövőre is ki fogom érdemelni.

Kiváló tisztelettel

Egry Ferencz,

harangöntő és földbirtokos.

6—10